

Kanton Sarajevo
Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

Smjernice za trogodišnje planiranje rada Kantona Sarajevo za period
2024-2026. godina

Direktor:

Faruk Muharemović, Mr.dipl.ing.arh.

Sarajevo, mart 2023. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO

www.zpr.ks.gov.ba

DIREKTOR

Faruk Muharemović, Mr.dipl.ing.arh.

Sektor za planiranje društveno-ekonomskog i strateškog razvoja

Ermina Ćatić, dipl. ecc., pomoćnik direktora

KOORDINACIJA I OBRADA

Služba za istraživanje i strateško planiranje društveno ekonomskog razvoja

Emina Kašmo, dipl. ecc.

Ajla Husić, mr. ecc.

Nihada Smajić, ecc.

Uvod - svrha smjernica

Izrada Smjernica za trogodišnje planiranje rada Kantona Sarajevo za period 2024-2026. (u daljem tekstu: Smjernice) proizilazi kao obaveza iz člana 10. Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 74/19 i 2/21) (u daljem tekstu: Uredba).

Smjernice predstavljaju osnovu za planiranje kantonalnih organa uprave u naredne tri godine, kako bi se na adekvatan način uključili razvojni prioriteti koji su definisani Strategijom razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. Okvirom za implementaciju ciljeva održivog razvoja u BiH i drugim relevantnim dokumentima. Smjernice imaju za cilj da potenciraju ključne aktivnosti koje je neophodno poduzeti u narednom planskom ciklusu, a koje imaju sinergijski efekat za više oblasti društveno-ekonomskog i okolišnog, prostornog života Kantona.

Uredbom su propisani minimalni elementi Smjernica, a iste se izrađuju svake godine za period od tri godine i pripremaju se u skladu sa strateškim dokumentima relevantnim za Kanton Sarajevo. Minimalni elementi smjernica su oznaka nivoa za koji se izrađuju i period na koje se odnosi, uvod sa opisom svrhe smjernica i kratkim opisom razvojnog konteksta, uključujući izazove i rizike, zatim strateške pravce, odnosno smjerove razvoja koji proizlaze iz strateškog dokumenta kantona, te drugih relevantnih strateških dokumenata viših nivoa vlasti, relevantnih dokumenata iz procesa evropskih integracija i međunarodno prihvaćenih ciljeva održivog razvoja, te prioritete, mjere i strateške projekte, kao i indikativni strateški okvir i odgovarajuće indikatore strateških ciljeva.

Pored toga što predstavljaju usmjerenje za budući rad organa uprave, Smjernice služe i ostalim zainteresovanim stranama (vaninstitucionalnim akterima) kao vodilja za planiranje i implementaciju konkretnih projekata i aktivnosti u narednom trogodišnjem periodu.

Kratak osvrt na opći razvojni kontekst Kantona Sarajevo uključujući izazove i rizike

Kanton Sarajevo na području Federacije BiH se pokazuje kao značajno područje koncentracije ekonomskih potencijala (stanovništvo, zaposlenost, nezaposlenost), kao i efekata razvijenosti (stepen zaposlenosti, obim vanjsko-trgovinske razmjene). To je najveći obrazovni, zdravstveni i turistički centar u Federaciji BiH. U 2021. godini prema indeksu razvijenosti od 2,04 Kanton Sarajevo je iznad prosjeka razvijenosti Federacije BiH i rangiran je na prvo mjesto u Federaciji BiH. Iako je Kanton Sarajevo teritorijalno jedan od manjih kantona, u njemu živi 419.762 stanovnika, sa prosječnom gustinom naseljenosti od 329,7 st/km² što ga čini najgušće naseljenim kantonom u FBiH, odnosno skoro 4 puta iznad prosječne gustine naseljenosti FBiH. Kanton Sarajevo se u Federaciji BiH pokazuje kao kanton sa najizraženijim demografskim karakteristikama. U tom smislu, Kanton Sarajevo je jedini kanton u FBiH sa pozitivnom stopom rasta stanovništva, kao i stopom rasta mladog stanovništva, te jedini kanton u koji bilježi pozitivan migracijski saldo.

Broj zaposlenih u KS u 2021. godini je iznosio 152.576 što je za 1,4% veći broj u odnosu na prethodnu godinu, dok u odnosu na 2019. godinu bilježi značajniji rast i to za 21,7%. Step

registrovane zaposlenosti ukupnog stanovništva je 36,3% i u odnosu na 2020. bilježi porast za 1,8%. Analiza zaposlenosti po djelatnostima/područjima Klasifikacije djelatnosti (KD 2010), u 2021. godini, pokazuje da je najveći broj zaposlenih u oblasti trgovine (18,3%) i oblasti javne uprave i socijalnog osiguranja (10,9%). U odnosu na prethodnu godinu, najviše je porastao broj zaposlenih u oblasti Informacije i komunikacije (10,7%) i administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (8,8%), a najveće smanjenje u odnosu na prošlu godinu bilježi djelatnost poslovanje nekretninama (7,4%).

Krajem 2021. godine u Kantonu Sarajevo ukupno je registrirano 57.965 nezaposlenih lica što je za 8,7% manje nego prethodne godine. Stopa nezaposlenosti aktivnog stanovništva u Kantonu Sarajevo, u 2021. godini je iznosila 27,5%, i u odnosu na 2020. godinu smanjena je za 7,2%. U 2021. godini je bilo 12.312 nezaposlenih mladih (životna dob od 15-30 godina starosti) sa učešćem od 21,2% u ukupnom broju nezaposlenih osoba. Ukupan broj nezaposlenih mladih u 2021. godini se smanjio za 16,5% kao i broj ukupno nezaposlenih za 8,7%.

Prosječna plaća u 2021. godini bilježi povećanje za 6,1% u odnosu na 2020. godinu, odnosno 8,5% u odnosu na 2019. godinu.

Obim vanjskotrgovinske razmjene u 2021. godini je ostvaren u iznosu od preko 6,7 milijardi KM i veći je za 26,1% nego prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom u 2021. godini iznosila je 32,0% , što je za 10,6% veće u odnosu na 2019. godinu kad je iznosila 29,3%.

Broj turista u 2019. godini je zabilježio najveći broj u posmatranom periodu (667.756), odnosno periodu prije pandemije. Nakon brojnih lock-downova, broj turista se smanjio, u 2020. godini čak za oko 80% u odnosu na period prije COVID-a 19. U 2021. godini broj posjeta bilježi nagli rast i u odnosu na period 2020. godine zabilježeno je čak oko dva puta više posjeta. Broj pravnih lica u sektoru pružanja smještaja i pripreme i usluživanja hrane od 2019. godine se povećao sa 683 pravnih lica na 823 u 2021. godini, odnosno za 9,7%.

Broj djece u prdškolskim ustanovama bilježi značajno povećanje i u 2021. godini taj broj iznosi 6.183 što bilježi rast za 23,6% u odnosu na 2019. godinu. Izdvajanje iz Budžeta za obrazovanje u 2019. godini je iznosilo 0,19, dok u 2021. godini je zabilježeno smanjenje 0,16%. Broj učenika osnovnog obrazovanja bilježi blago povećanje, dok broj učenika srednjeg obrazovanja se smanjio u 2021. godini. Broj studenata u 2021. godini se povećao za 1.071, odnosno za 4,1% u odnosu na 2019. godinu.

Prosječno mjesečno izdvojena sredstva iz Budžeta po korisniku zaštite po zakonu (korisnici socijalne zaštite, civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom) u 2021. povećala su se za 1,5%, dok je pokazatelj učešća u budžetu izdvojenih sredstva za zaštitu po osnovu zakona smanjena za 28,4%, u odnosu na 2019. godinu.

Stopa stanovništva obuhvaćen obaveznim zdravstvenim osiguranjem se smanjila sa 99,9% u 2019. godini na 97,7% u 2021. godini, dok su se izdvajanja za zdravstvenu zaštitu po jednom stanovniku povećala za 8,2% u 2021. godini.

Prosječne godišnje koncentracije zagađujućih materija SO₂ i PM_{2,5} pokazuju značajno smanjenje u odnosu na 2020. godinu, međutim vrijednosti i dalje prekoračuju Pravilnikom o

načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine Federacije BiH“, broj 1/12,44/19) propisane granične vrijednosti.

Zaštita okoliša, prostora, prirodnih i infrastrukturnih resursa u poslijeratnom periodu nije bila prioritetno pitanje za tranzicijsku zemlju kakva je Bosna i Hercegovina, dok u posljednjih par godina svijest o zaštiti i poboljšanju okoliša iz godine u godinu, prema raspoloživim indikatorima, se mijenja na bolje.

Strateški pravci razvoja Kantona Sarajevo

Izdavanjem perspektivnih konkurentskih prednosti s jedne strane i najkritičnijih problema s druge strane, te na osnovu urađene interne kvantitativne i kvalitativne analize stanja u KS-u, identificiranih internih snaga i slabosti (vezanih za resurse, organizaciju ili rezultate rada), kao i prilika i prijetnji u užem i širem okruženju Kantona, općih zaključaka vezanih za ekonomski i društveni razvoj Kantona, javnu administraciju, infrastrukturu i stanje okoliša, Strategija Kantona Sarajevo je definisala nekoliko ključnih strateških fokusa sa kojima će se KS morati suočiti u narednim godinama, i to:

1. Funkcioniranje sistema zapošljavanja i konkurentnost privrede
2. Dostupnost, kvalitet i održivost javnih usluga (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)
3. Okoliš i javna infrastruktura u funkciji održivog razvoja i podizanja kvaliteta života ljudi
4. Efikasnost i odgovornost unutar javnog sektora.

Vizija oslikava težnju KS-a da postane savremena evropska regija, orijentirana na održive aspekte razvoja, gdje se razvoj posmatra kao višedimenzionalan proces ekonomske, društvene, okolišne, prostorne i institucionalne transformacije s ciljem poboljšanja kvaliteta i standarda života građana.

VIZIJA RAZVOJA KS-a

„Kanton Sarajevo je evropska, dinamična i kreativna regija, prosperitetna za građane svih generacija, ugodnog življenja i unosnog poslovanja“.

Na temelju strateških fokusa i vizije KS-a definirana su četiri strateška cilja koji osiguravaju sinergijske efekte između ekonomije, okoliša i društva, uz puno uvažavanje interesa lokalne uprave. Oni imaju prepoznatljiva sektorska težišta, ali istovremeno su integralni i povezujući. Strategija razvoja Kantona Sarajevo definisala je slijedeće strateške ciljeve:

1. Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost
2. Stvoriti uvjete za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)
3. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima
4. Unaprijediti efikasnost i odgovornost javnog sektora.

Kako bi se unaprijedila konkurentnost privrede i povećala zaposlenost, potrebno je kreirati okruženje poticajno za poslovanje, jačati konkurentnost i izvoznu orijentaciju poslovnih subjekata s posebnim fokusom na prerađivačku industriju, povećati digitaliziranost ekonomije, unaprijediti sistem zapošljavanja i povećati efikasnost tržišta rada, kao i osigurati dugoročnu održivost i funkcionalnost javnih preduzeća, te unaprijediti konkurentnost destinacije kroz održivi razvoj turizma i jačati konkurentnost ruralne ekonomije.

Da bi se realizirao 2. strateški cilj, potrebno je podići kvalitet obrazovanja (s posebnim naglaskom na STEM i digitalne vještine) i uskladiti ga sa zahtjevima tržišta rada i potražnjom za radnom snagom, poboljšati kvalitet i dostupnost socijalnih prava i usluga za sve ciljne grupe stanovništva, kao i smanjivati siromaštvo i socijalnu isključenost, s posebnim akcentom na vanredne okolnosti, kao i unaprijediti funkcionalnost i odgovornost zdravstvenog sistema Kantona Sarajevo, te ambijent za razvoj kulture i sporta.

Za realizaciju trećeg strateškog cilja potrebno je poboljšati kvalitet zraka i zaštitu od buke, održivo koristiti prirodna dobra štiteći biološku i geološku raznolikost, kao i uspostaviti integralni održivi sistem upravljanja otpadom i unaprijediti razvoj saobraćaja i javne komunalne infrastrukture.

Kako bi se ostvario 4. strateški cilj, potrebno je, prije svega, smanjiti korupciju i kriminalitet, povećati sigurnost građana, te osnažiti funkcioniranje pravne države, povećati učinkovitost i odgovornost u oblasti javnih finansija, reformirati javnu upravu, te unaprijediti sistem upravljanja razvojem i pozicionirati KS u široj regiji i Evropi.

Stepen realizacije definiranih strateških ciljeva pratit će se kroz nekoliko ključnih indikatora/pokazatelja utjecaja, na osnovu kojih će se moći ocijeniti stepen promjena u KS-u u narednom Strategijom definiranom planskom periodu.

Tabela 1. Indikatori utjecaja po strateškim ciljevima

Strateški cilj	Pokazatelj utjecaja	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost
1. Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost	Broj zaposlenih	152.394	200.000
	Prosječna plaća	1.153	1.350
	Indeks razvijenosti	2,03	2,7
2. Stvoriti uvjete za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)	Stopa smrtnosti dojenčadi (u ‰)	9,9	6
	Stopa završavanja škole (osnovna, srednja, fakultet)	90,2	100
	Stepen socijalne isključenosti stanovništva (%)	44,7	40
3. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	Gubici vode ViK-a (tehnički i administrativni) (%)	71,03	60
	Količina ukupno odloženog otpada (t/god)	161.086	220.000
	Broj dnevnih prekoračenja graničnih vrijednosti PM ₁₀ – Otoka	93	50
	Prosječna godišnja koncentracija PM _{2,5} (µg/m ³) – Ilidža	46	25
4. Unaprijediti efikasnost i odgovornost javnog sektora	Budžet KS/pc (KM)	2.163	2.500
	Kapitalna ulaganja iz Budžeta KS/pc (KM)	178	200
	Rang – grad prema kvaliteti života	156	140

Prioriteti, mjere i strateški projekti

Za uspješnost implementacije Strategije razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. doprinijet će i aktivnosti na implementaciji slijedećih **26 strateških projekata** kao intervencija od najvećeg značaja za ostvarenje strateških ciljeva:

1. Unaprijediti sistem zapošljavanja i povećati efikasnost tržišta rada (JUSZZ)
2. Podsticaji u poljoprivrednoj proizvodnji
3. Očuvanje, unapređenje, zaštita i reprodukcija šumskih ekosistema
4. Povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem u Kantonu Sarajevo
5. Podrška formalnom obrazovanju mladih
6. Sufinansiranje programa i projekata nauke
7. Podrška za najugroženije kategorije stanovništva
8. Zaštita porodica sa djecom
9. Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje JZU Kantona Sarajevo
10. Unapređenje razvoja zdravstvenoga informacionog sistema u KS
11. Primjena Odluke o proširenom obimu prava za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo
12. Prevencija, očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva Kantona Sarajevo
13. Promocija kulturnog življenja i dostupnosti kulturnih usluga
14. Rekonstrukcija bob staze na Trebeviću
15. Unapređenje održivog sistema razvoja sporta
16. Daljinsko grijanje u Kantonu Sarajevo
17. Zaštita vodotoka Kantona Sarajevo i projekti vodosnabdijevanja
18. Program aktivnosti na sanaciji i izgradnji RCUO „Smiljevići“
19. Ulaganje u infrastrukturu i vozila javnog linijskog prijevoza putnika
20. Izgradnja primarnih gradskih saobraćajnica
21. Rekonstrukcija i sanacija vodovodne mreže u KS i sanacija prioritetnih dijelova vodovodnog sistema
22. Višenamjenski projekat Crna Rijeka
23. Unaprijeđenje prikupljanja komunalnog otpada
24. Izgradnja novog objekta za potrebe MUP-a
25. Podizanje nivoa sigurnosti saobraćaja
26. Nabavka opreme za potrebe Uprave policije.

Kao što se može vidjeti po prethodno navedenim projektima najviše će se voditi računa o projektima sistema zapošljavanja i efikasnosti tržišta rada. U tom smislu kroz prioritet 1.1. Kreiranje okruženja poticajnog za poslovanje planirano je preko 40 miliona KM za period 2024-2026. Za unaprijeđenje sistema zapošljavanja i povećanja efikasnost tržišta rada, kao i za osiguranje dugoročne održivosti i funkcionalnosti javnih preduzeća planirano je oko 47 miliona KM. Također, kroz Prioritet 1.6. i 1.7., voditi će se računa i o unapređenju konkurentnosti destinacije kroz održivi razvoj turizma i jačanju konkurentnosti ruralne ekonomije (preko 70 miliona KM).

Veliki dio sredstava je planiran za realizaciju podizanja kvaliteta obrazovanja (sa posebnim naglaskom na STEM i digitalne vještine) i uskladiti ga sa zahtjevima tržišta rada i potražnjom za radnom snagom i to kroz mjere koje se odnose na unapređenje kvalitete usluga

predškolskog vaspitanja i obrazovanja uz veći obuhvat djece predškolskim obrazovanjem, unapređenje kvaliteta cijelog sistema obrazovanja kroz unapređenje kadrovskih i infrastrukturnih kapaciteta obrazovnih institucija, osavremenjivanje nastavnih planova i programa, uspostavu podrške talentovanim učenicima uz saradnju sa svim vanjskim lokalnim akterima, te međunarodnim akterima, te unapređenje podrške istraživačko-razvojnim aktivnostima/projektima. Prioritet 2.3 koji se odnosi na unapređenje funkcionalnosti i odgovornosti zdravstvenog sistema, kao i prioritet 2.4 unapređenje ambijenta za razvoj kulture i sporta bilježe značajna sredstva za realizaciju i to preko 150 miliona KM. Također veliki iznos za realizaciju je planiran za prioritet koji se odnosi na poboljšanje kvaliteta i dostupnosti socijalnih usluga za sve ciljne grupe stanovništva, kao i smanjenje siromaštva i socijalnu isključenost, sa posebnim akcentom na vanredne okolnosti (oko 270 miliona KM).

Kroz Strateški cilj 3. koji se odnosi na Odgovorno upravljanje okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima planirana su najznačajna sredstva, a samim tim i najveća od svih ciljeva Strategije (preko 740 miliona KM).

Najviše planiranih sredstava se odnose na prioritete poboljšanja kvaliteta zraka i zaštitu od buke i unapređenje razvoja saobraćaja i javne komunalne infrastrukture (preko 730 miliona KM).

Značajan dio planiranih sredstava se odnosi na realizaciju mjera za povećanje energijske efikasnosti i podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, Za Mjeru 3.1.2. Povećanje energijske efikasnosti i podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, kao i za uspostavljanje Regionalnog centra za upravljanje otpadom (RCUO) planirano je oko 200 miliona KM.

Također, veoma značajan dio planiranih sredstava se odnosi i na izgradnju i rekonstrukciju javne saobraćajne infrastrukture, unapređenje i poboljšanje kvaliteta usluge vodosnabdijevanja i unapređenje sistema prikupljanja i tretman otpadnih voda.

Veliki dio sredstava planiran je za projekte koji se odnose na unapređenje sistema zaštite i spašavanja (civilna zaštita, vatrogasci, Gorska služba spašavanja...) i unapređenje sistema prevencije i borbe protiv korupcije. Također, značajan dio sredstava je planiran za unapređenje sigurnosti građana (MUP, migrantska kriza, saobraćajna sigurnost, maloljetnička delikvencija...).

Planirana sredstva za smanjenje korupcije i kriminaliteta, povećanje sigurnosti građana, te osnaživanje funkcioniranja pravne države, povećanje učinkovitosti i odgovornosti u oblasti javnih finansija, kao i za reformu javne uprave su preko 50 miliona KM.

Indikativni finansijski okvir za period 2024-2026.

Okvirna potrebna sredstva za realizaciju Strategije razvoja KS 2021-2027. procijenjena su na 2.031.781.102 KM, a tokom perioda 2024-2026. predviđena finansijska sredstva za realizaciju planiranih projekata iznose 1.466.350.496 KM, odnosno 72,2% od ukupno potrebnih sredstava za realizaciju Strategije.

Tabela 2. Finansijska sredstva (u KM) potrebna za realizaciju strateških ciljeva tokom 2024-2026. data su u narednoj tabeli:

Strateški cilj	2024	2025	2026	Ukupno	Ukupno	AP 24-26/ ukupno 21-27 (%)
				2024-2026	2021-2027	
1	77.376.761	76.358.899	15.715.000	169.450.660	285.056.000	59,4
2	185.512.159	173.487.159	139.732.659	498.731.977	429.955.268	116,0
3	270.282.583	310.147.974	160.277.502	740.708.059	1.224.109.834	60,5
4	25.924.800	31.157.800	377.200	57.459.800	92.660.000	62,0
UKUPNO	559.096.303	591.151.832	316.102.361	1.466.350.496	2.031.781.102	72,2

Planirana sredstva u iznosu od 1.466.350.496 KM, za period 2024-2026. godina, najviše se odnose na projekte Strateškog cilja 3 (50,5%), zatim Strateškog cilja 2 (34,0%), te Strateškog cilja 1 (11,6%) i na Strateški cilj 4 (3,9%).

Posmatrajući prema strukturi finansiranja u periodu 2024-2026. od ukupno planiranih 1.466.350.496 KM, iz Budžeta KS se planira finansirati 873.284.517 KM, odnosno 59,6%, sredstava JLS (Grad i Općine KS) u iznosu od 155.497.600 KM ili 10,6%, te 437.568.379 KM iz Drugih izvora finansiranja (kredit, budžeti viših nivoa vlasti, fondovi, grantovi, donacije....) što je 29,8% od ukupno planiranih sredstava.

Ako posmatramo konkretno strukturu drugih izvora finansiranja AP-a 2024-2026, najznačajniji su krediti, IPA i drugi EU fondovi, vlastita učešća (kredit) KJKP-a i JKP-a, JU Služba za zapošljavanje KS; primitci, Federalni zavod za zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša, Zavod zdravstvenog osiguranja KS, Budžet FBiH, grantovi, UNDP i drugi.

U prilogu je dat kompletan materijal Akcioni plan 2024-2026. implementacije Strategije razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027., gdje su detaljno navedeni svi projekti i aktivnosti koji se planiraju implementirati ili eventualno za neke projekte započeti realizaciju u navedeno planskom periodu.